

Compensatieplan GNN

Ehzerwold, Almen

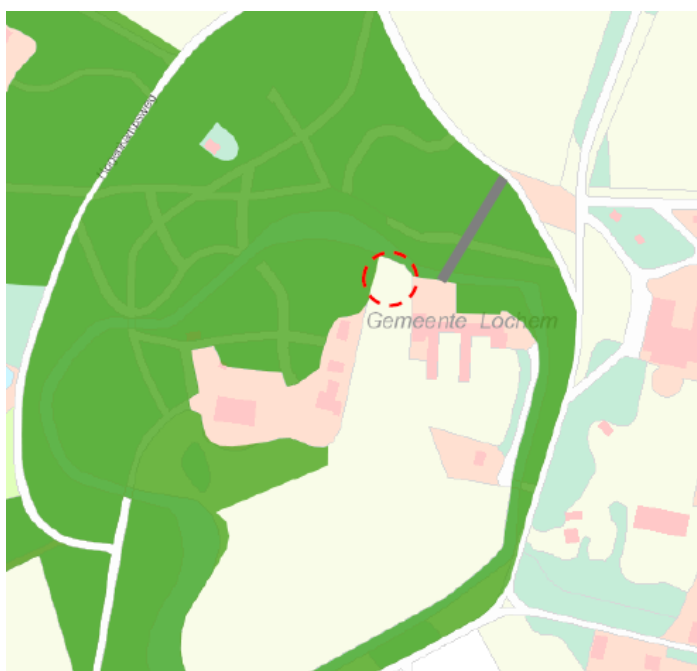
Projectnummer: 7929
Datum: 5-12-2016
Opgesteld: Vincent de Lenne

Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om 16 vrijstaande recreatiewoningen te realiseren ter hoogte van Ehzerwold. Het plangebied ligt in het buitengebied van Almen (gemeente Lochem) aan de Ehzerallee 11, tussen Ehzerwold en buitenplaats de Ehze. Het plangebied omvat het noordelijke deel van het perceel kadastraal bekend gemeente Almen, sectie D, nummer 3271. Het perceel heeft een oppervlakte van bijna 3 hectare, daarvan zal circa 1,8 hectare worden gebruikt voor deze ontwikkeling.

Momenteel is er beperkte ontsluiting naar het plangebied middels een brug die niet gebouwd is op de toekomstige verkeersdruk. Tevens is het zicht op doorgaand verkeer zeer beperkt (bocht in de weg). Hierdoor ontstaan mogelijk gevaarlijke situaties. De initiatiefnemer wenst een nieuwe ontsluiting ten noorden van het plangebied te creëren.

Deze weg zal binnen de gronden vallen welke aangewezen zijn als Gelders Natuurnetwerk. De weg is met uitzondering van de brug inmiddels aangelegd zonder toetsing. Uit gesprek met de provincie is geconcludeerd als de ontwikkeling doorgang kan vinden, er eerst een compensatieplan opgesteld dient te worden. Deze rapportage vormt de uitwerking van dit compensatieplan. Dit compensatieplan richt zich alleen op de weg met brug.

Figuur 1: Locatie aangelegde toegangsweg (grijs) en de beoogde compensatielocatie

GNN in de Omgevingsvisie Gelderland (december 2015)

Met betrekking tot natuur en landschap in Gelderland streven de provincie en haar partners naar een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden en naar behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap. In de Omgevingsvisie Gelderland (2015) zien de provincie en haar partners de volgende opgaven:

- het behouden en mogelijk vergroten van de biodiversiteit (soortenrijkdom) in de natuur;
- het verbinden van de Gelderse natuur met natuurgebieden in aangrenzende provincies en Duitsland;
- het betrekken van de mensen in een gebied bij het beheer van hun natuur en landschap.

Om bovenstaande opgaven te behalen en biodiversiteit veilig te stellen, beschermt de provincie het GNN (Gelders Natuurnetwerk). Het Gelders Natuurnetwerk is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang. Dit Gelders Natuurnetwerk bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een zoekgebied nieuwe natuur van 7.300 hectare, voor 5.300 hectare nog te realiseren nieuwe natuur.

De provincie wil:

- 5.300 hectare nieuwe natuur in het Gelders Natuurnetwerk in 2025 gerealiseerd hebben;
- natuur verbeteren en herstellen waar het gaat om internationale doelen;
- een goed beheer mogelijk maken.

Om de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen tegen aantasting heeft de provincie regels opgenomen in de Omgevingsverordening. Centraal staat de bescherming van de *kernkwaliteiten*. Deze bestaan uit:

- Bestaande natuurwaarden
- Nog te ontwikkelen potentiële waarden
- Omgevingscondities zoals stilte

Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden. Om medewerking te verlenen aan ontwikkelingen binnen het dient dit middels een compensatieplan te worden aangetoond.

GNN in de Omgevingsverordening Gelderland (december 2015)

In de Omgevingsverordening Gelderland (2015) wordt aangegeven dat ontwikkelingen in de GNN en GO getoetst moeten worden aan effecten op de kernkwaliteiten. Dit zijn de wezenlijke ecologische en landschappelijke kenmerken en waarden die de provincie heeft toegekend. Hierbij hanteert de provincie een strikt beschermingsregime voor het GNN. Bij de voorgenomen ontwikkeling zijn onderstaande aspecten uitgangspunt geweest voor het opstellen van dit compensatieplan.

1. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) worden geen nieuwe functies mogelijk gemaakt, tenzij:
 - a) geen reële alternatieven aanwezig zijn;
 - b) sprake is van redenen van groot openbaar belang;
 - c) de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
 - d) de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een gebied gelegen binnen het GNN nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken, indien:
 - a) de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
 - b) de overblijvende effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.
3. Compensatie als bedoeld in het eerste en tweede lid:
 - a) wordt gerealiseerd op gronden die nog geen natuurbestemming hebben in of grenzend aan de GO of grenzend aan het GNN of in het zoekgebied van 7300 ha nieuwe natuur in het GNN.
 - b) wordt, voor zover mogelijk, gerealiseerd aan of nabij het aangetaste gebied, met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat;
 - c) wordt planologisch verankerd in hetzelfde dan wel in een ander gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan;
 - d) vindt plaats in een compensatiepoule, indien combinatie van de ingreep en de compensatie in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen plan niet mogelijk is;
 - e) vindt plaats op afstand van het gebied, indien fysieke compensatie aansluitend aan of nabij het aangetaste gebied en compensatie van gelijkwaardige natuur in een compensatiepoule niet mogelijk is.
4. De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het aangetaste areaal waarbij een toeslag op de omvang van het aangetaste areaal wordt berekend, zowel in oppervlak, als in budget, te onderscheiden in de categorieën:
 - a) natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;
 - b) tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;
 - c) tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;
 - d) bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag van tenminste 2/3 in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer zijn maatwerk.

5. Indien fysieke compensatie aantoonbaar niet, of niet volledig mogelijk is, wordt een financiële compensatie bepaald aan de hand van:
 - a) de kosten van de aanschaf en de verwerving van vervangende grond op dezelfde plaats;
 - b) de kosten van de basisinrichting; en
 - c) de kosten van het ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.
6. De kosten als bedoeld in het vierde en vijfde lid worden gelabeld aan de betreffende ingreep in het provinciaal compensatiefonds gestort.

Compensatieplan

1. Voor de onderbouwing met betrekking tot mitigatie en compensatie als bedoeld in artikel 2.7.1.1 wordt een compensatieplan vastgesteld, waarin in ieder geval wordt ingegaan op de voorwaarden als bedoeld in artikel 2.7.1.1., eerste, tweede en derde lid.
2. In het compensatieplan wordt tevens ingegaan op:
 - a) de wijze waarop wordt verzekerd dat de mitigatie en de compensatie daadwerkelijk worden uitgevoerd;
 - b) de wijze van monitoring en rapportage van de tenuitvoerlegging van de mitigatie en de compensatie.
3. De uitvoering van het compensatieplan wordt binnen vijf jaar na de besluitvorming over de betreffende ingreep afgerond. Indien sprake is van bedreigde soorten of leefgebied dienen de mitigatie en de compensatie direct te worden gerealiseerd.
4. Bij het compensatieplan wordt eveneens een digitale verbeelding van de locatie van de ingreep enerzijds en de locatie waar de mitigatie en de compensatie zal plaatsvinden anderzijds, gevoegd.
5. De uitvoering van het bepaalde in een compensatieplan wordt verzekerd door de opname van een voorwaardelijke verplichting in het betreffende bestemmingsplan dan wel door het sluiten van een privaatrechtelijke overeenkomst alvorens het bestemmingsplan wordt vastgesteld.

Kernkwaliteiten Gelderse Nationale Landschappen (vastgesteld 9 juli 2014)

In bijlage 6 bij de omgevingsverordening zijn de Kernkwaliteiten van de Gelderse Nationale Landschappen beschreven. Het plangebied ligt in het gebied Het Grootte veld.

De kernkwaliteiten van dit gebied zijn:

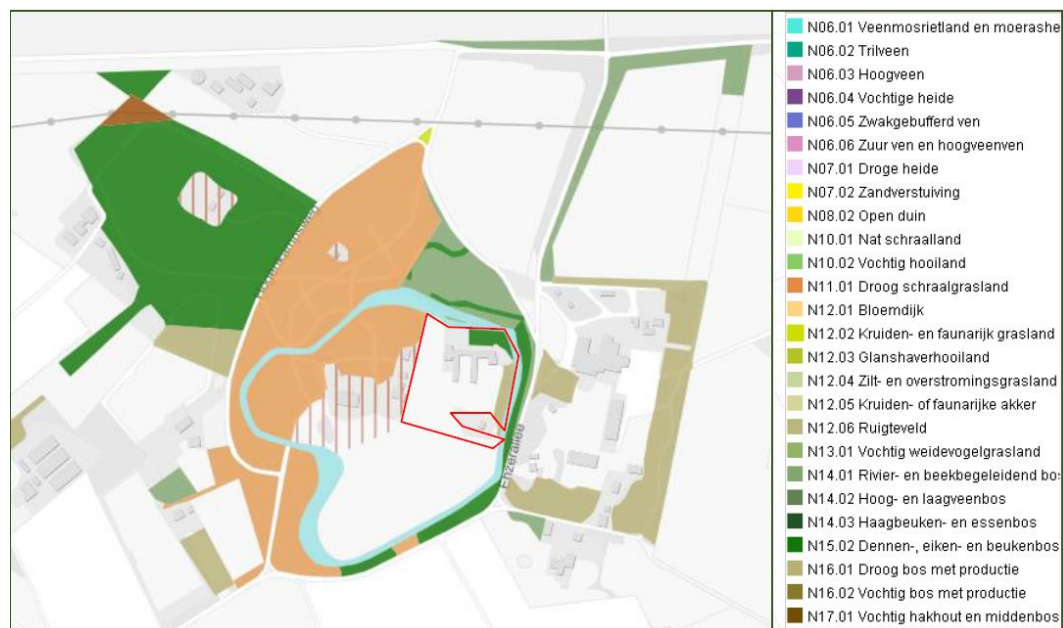
- Groot aaneengesloten gebied van droog, voedselarm gemengd bossen en heide;
- Onderdeel van Nationaal Landschap Graafschap
- Aan de randen landgoederen met gevarieerde, ook rijkere bossen en
- Kleinschalig cultuurlandschap (Den Bramel, Enzerinck, Starink, Waliën, Velhorst, Boekhorst);
- Beekdal van Veldwijkse laak met natte schraallanden
- Parel Kienveen met zeer bijzondere flora
- Leefgebied das
- Leefgebied steenuil

- Leefgebied kamsalamander
- Aan de noordkant via het Berkeldal verbonden met de natuurrijke gebieden bij Groot Dochteren, Almen en Warnsveld
- Aan de zuidkant met de landgoederen langs de Baakse beek (Wientjesvoort, Medler, Hackfort); via de spoorlijn met de omgeving van Ruurlo.

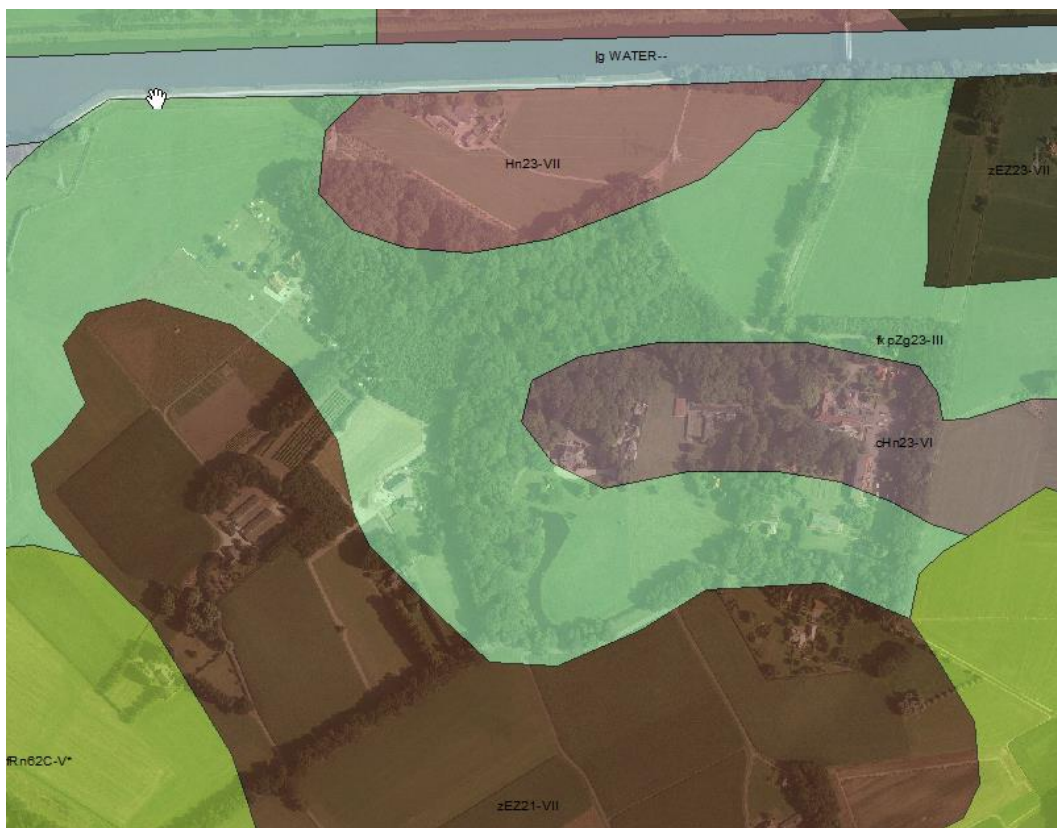
Huidige begrenzing GNN

Figuur 2 geeft een uitsnede van de Beheertypekaart van het Natuurbeheerplan (Natuurbeheerplan 2017 Gelderland vastgesteld 27 september 2016). De aangelegde weg doorsnijdt drie beheertypen.

Code	Natuurbeheertype – beheertypekaart
N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos
N15.02	Dennen-, eiken - en beukenbos
N04.02	Zoete plas

Figuur 2: Uitsnede Natuurbeheerplan beheertypekaart 2016

Figuur 3: Bodem en grondwaterkaart

N14.01 Rivier en beekbegeleidend bos

Rivier- en beekbegeleidend bos omvat periodiek overstroomde bossen. Deze bossen staan onder invloed van stromend oppervlaktewater, of water van vergelijkbare kwaliteit. Het kan gaan om bossen die overstroomd worden door rivier- of beek, zoals oobossen en beekbossen, maar ook om bossen die onder invloed staan van vrijwel permanent uittredend gebufferd grondwater, zoals bronbos. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Wilgenverbond, Iepenrijke Eiken-Essenverbond en Verbond van Els en Es. Rivier- en beekbegeleidend bos is op diverse bodems te vinden, zowel op rivierklei als op de meer (lemige) zandbodems langs de beken. Rivier- en beekbegeleidend bos is te vinden in de landschapstypen Rivierengebied (buitendijkse gronden grote rivieren, Biesbosch en Oude Maas) en in Beekdalen binnen het overstromingsbereik van beken. Veel van het Rivier- en beekbegeleidend bos is ontstaan uit voormalige grienden in de Biesbosch en langs de grote rivieren, die hun economische betekenis hadden verloren. Recente bossen zijn vaak spontaan ontstaan uit opslag na klei of zandwinning.

N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos

Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken en zijn vaak eenvoudig van structuur. Veel van deze bossen komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom. Ook vochtiger typen van deze bossen met pijpenstrootje in de ondergroei behoren hiertoe. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Zomereikenverbond of het Verbond der naaldbossen.

Dennen-, eiken of beukenbos is te vinden in het Zandlandschap zoals op de Veluwe en delen van Drenthe. Plaatselijk komt het ook voor in het Heuvellandschap en op oude strandwallen. Veel van de bossen zijn vorige eeuw ontstaan als gevolg van aanplant of natuurlijke successie. De culturele invloed is vaak te merken aan bijvoorbeeld ingevoerde boomsoorten en sporen van hakhoutbeheer.

N04.02 Zoete plas

Zoete plassen komen vooral voor in het lage deel van Nederland. Het gaat om grote en kleine wateren met voedselrijk, vrij helder, (vrijwel) stilstaand water, waarin waterplanten groeien en verlanding vanaf de oever plaatsvindt. Het kan gaan om meren, plassen, wielen, kolken en dobben, maar ook om relatief smalle, trek- of petgaten, vaarten, kanalen en afgekoppelde rivierarmen. (zoals Kromme Rijn, Hollandse IJssel en Amstel) . Sommige meren, zoals de Leijen, Zuidlaardermeer en Naardermeer, hebben (gedeeltelijk) een natuurlijke oorsprong. De meeste laagveenplassen zijn ontstaan door vergraving, vervening of erosie. Bij grote plassen in het laagveengebied heeft de wind veel grip op het water waardoor hoge golven ontstaan en de kans op erosie toeneemt.

De zeer grote meren in het Delta- en IJsselmeergebied zijn ontstaan na afsluiting van de zee. Het Markermeer en de meeste randmeren (zie afbakening) zijn door compartimentering zodanig veranderd dat ze nu het beste opgevat kunnen worden als zoete plas. Ook de gegraven wateren van de zandgronden, kunnen gerekend worden tot zoete plas. De meeste van deze plassen hebben echter zulke steile oevers en zijn zo diep dat ze nauwelijks van ecologische betekenis zijn.

Aantasting GNN

Huidige waarden

In de huidige situatie bestaat het bosgebied ter hoogte van het de aangelegde weg uit een oud landgoedbos met een dominantie van beuk met enkele zomereiken. Hoewel een deel van het bosgebied is aangewezen als rivier en beek begeleidend bos is het bosgebied ter hoogte van het plangebied behoorlijk droog wat ook terug te zien is in de bodem en grondwatertrappenkaart.

Het plangebied is gelegen op zandgrond (beekeerd en podzolgrond (zie figuur 3)), waarbij een deel grondwatertrap 3 heeft (noordelijke gedeelte) en de rest grondwatertrap 6. Grondwatertrap 3 zijn gronden met een gemiddeld hoogste grondwaterstand van 40 centimeter en gemiddeld laagste grondwaterstand van 80-120 centimeter. Grondwatertrap 6 is een stuk droger met een gemiddeld hoogste grondwaterstand van 40-80 centimeter en een gemiddeld laagste grondwaterstand van dieper dan 120 centimeter.

De bosgebied ter hoogte van de aangelegde weg en het overgrote deel van het omliggende bosgebied bestaat uit een droog oud bosgebied met beuk als dominante soort. Plaatselijk komen ook soorten als Zomereik, linde, esdoorn, Amerikaanse eik en berk voor. Aangezien beuk dominant is en een dicht bladerdek heeft die slecht verteerd is er weinig gelaagdheid aanwezig en komt er relatief weinig ondergroei voor. Plaatselijk is wat ondergroei van braam, hultst en rododendron aanwezig. Door het dichte bladerdek is er weinig ruimte voor voorjaarssoorten en stinzenflora. Plaatselijk (langs de opener delen en langs het water) zijn soorten als gele dovenetel, bosanemoon, gewone salomonszegel en bosviooltje aangetroffen/ te verwachten. Gezien de leeftijd van de bomen en de vele holten die

aanwezig zijn biedt het bos veel potentie voor verblijfplaatsen van vleermuizen (gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en eventueel franjestaart), en holte broeders als bosuil, groen specht, zwarte specht, kleine bonte specht, grote bonte specht boomklever etc. Daarnaast biedt het plangebied potentie voor kritische bossoorten van oud bos als appelvink, fluitier, houtsnip en zwarte specht.

Ook voor kleine marterachtigen is het plangebied vanwege de combinatie van oud bos en voldoende dekking en voedsel erg geschikt. Tijdens het veldbezoek is een aangereden bunzing aangetroffen.

Kwantitatieve aantasting

Met de aangelegde weg is er 320 m² van de aangewezen GNN onttrokken. Aangezien het om een bosgebied ouder dan 25 jaar (het bos is naar schatting ongeveer 75 jaar oud) gaat zal er met een compensatiefactor van 1,66% gecompenseerd moeten worden.

Compensatie GNN

Kwantitatieve eisen

Op korte afstand

In overleg met de Provincie Gelderland is besloten om de GNN-begrenzing te verplaatsen op korte afstand ten zuiden van het plangebied. De gronden komen daarbij langs de bestaande GNN te liggen. Het compensatiegebied komt daarmee op zeer korte afstand van de verwijderde GNN te liggen. De lokale natuurwaarden kunnen daarmee dus direct profiteren van het compensatiegebied.

Groter gebied wordt gecompenseerd

Het totale oppervlakte van het compensatiegebied dient tenminste 531 m² te zijn. Daarmee is er sprake van een compensatiefactor van 1,66. Geadviseerd wordt om ongeveer 600 m² te compenseren zodat ten alle tijde voldoende gecompenseerd is.

Kwalitatieve eisen

Het compensatiegebied is gelegen op zandgrond met een grondwatertrap 6, waardoor grotendeels dezelfde abiotische omstandigheden (grondwaterstand, bodemtype etc.) aanwezig zijn als in het te compenseren gebied. Tijdens het veldbezoek werd dit bevestigd. De keuze voor de inrichting is dan ook gemakkelijk aan te sluiten op het huidige bosgebied. Het aanliggende bosgebied is begrensd als Park-Stinzenbos. Door de dominantie van beuk komt de karakteristieke stinzenflora niet overal tot uiting in dit bosperceel.

Inrichtingsvoorstel

Geadviseerd wordt om verschillende boomsoorten als esdoorn, zomereik, beuk en linde groepsgewijs aan te planten zodat er voldoende licht op de bodem valt, waardoor een goede kruid en struiklaag kan ontstaan en een mooie overgang ontstaat naar het open gebied. Geadviseerd wordt beperkt beuk aan te planten aangezien onder beuken een dikke strooisellaag ontstaat waardoor er slechts een beperkte kruid of struiklaag tot ontwikkeling komt (Eventueel kan ook stinzenflora aangeplant worden). De mengverhouding is afhankelijk van de wensen van de opdrachtgever.

Rond de groepsgewijze aanplant kan beperkt struiken/heesters aangeplant worden. Voorgesteld wordt te kiezen voor soorten als lijsterbes, meidoorn, Gelderse roos en krent. Deze soorten passen goed in het landschap en zijn goede voedingsbronnen (bessen) voor vogels en kleine zoogdieren.

Figuur 4: voorbeeld aanplant.

Natuurbeheertypen

Conform de nieuwe inrichting zou het natuurbeheertype van het compensatiegebied moeten worden aangepast in:

N17.03 Park- en Stinzenbos

Parkbossen zijn alle vormen van bos die vallen binnen een historisch park- of tuinaanleg. Stinzenbossen bestaan veelal uit oude bossen bij landgoederen met een karakteristieke stinzenflora, vaak bolgewassen en kruidachtige overblijvende gewassen, in de ondergroei. Sinds het ontstaan van landhuizen en landgoederen in Nederland vanaf de late middeleeuwen is er ook aandacht voor de omgeving van het huis. In de zeventiende en achttiende eeuw ontwikkelen zich tuinstijlen, maar worden ook de omliggende bossen meegenomen in de aanleg. In de landschappelijke parkstijl hebben parkbossen een nadrukkelijke rol. Sommige van deze parkbossen krijgen een rijke struiklaag en veel kruiden, die vooral in het voorjaar bloeien. Deze planten zijn oorspronkelijk aangeplant, maar inmiddels verwilderd en inheems geworden. Ook zijn in dit bostype veel uitheemse bomen te vinden, door landgoedeigenaren aangeplant ter verfraaiing van het bos. De naam van dit type, Stinzenbos, komt van het woord stins, de Friese benaming voor kasteel/landhuis.

Conclusie

Met de voorgestelde compensatie wordt verwacht dat de aangelegde weg voldoende in zowel kwantiteit als kwaliteit gecompenseerd wordt.